

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36009901	IES San Paio	Tui	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Filosofía	1º Bac.	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	17
4.2. Materiais e recursos didácticos	18
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	19
6. Medidas de atención á diversidade	20
7.1. Concreción dos elementos transversais	21
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	23
9. Outros apartados	23

1. Introducción

Esta programación didáctica desenvolve a materia de Filosofía para o 1º curso de Bacharelato tendo como referencia o Decreto 157/2022 de 2022 onde se define o curriculum do Bacharelato na CCAA de Galicia.

Na elaboración das unidades didácticas tivose en conta en primeiro lugar a especificidade da Filosofía. Neste sentido é importante ter en conta que a Filosofía se propón fomentar a reflexión sobre os problemas universais e fundacionais ao mesmo tempo que ofrecer unha caixa de ferramentas para a reflexión crítica e racional sobre eles, sempre coa intención de promover a madurez persoal e social do alumnado, partindo da súa autonomía, coa adquisicións de instrumentos e a súa posta en práctica.

Polo tanto, a materia de 1º de Bacharelato constitúese como unha introdución á Filosofía con tres finalidades: (1) ofrecer un marco conceptual e metodolóxico das inquietudes universais e fundacionais do ser humano, (2) fomentar os instrumentos de diálogo e escoita racional dunha sociedade democrática e ética coas ferramentas da argumentación racional e (3) adquirir as ferramentas para a reflexión crítica e creativa sobre un mesmo e sobre os problemas da sociedade contemporánea.

En coherencia con este marco, a materia de 1º de Bacharelato é unha introdución á Filosofía. Busca fomentar a adquisición no alumnado de: (a) unha perspectiva holística e interdisciplinar sobre os principais problemas filosóficos, (b) un uso rigoroso e non dogmático da pluralidade de perspectivas filosóficas, (c) o pensamento autónomo e rigoroso e, finalmente, (d) o recoñecemento das diversas concepción e ideas sobre os problemas filosóficos.

Os criterios de corrección e os indicadores de logro especificados son en consecuencia coherentes coas finalidades e obxectivos indicados. Desenvolvense polo tanto na programación ao longo dunha avaliación continua en seis unidades didácticas, as cales se corresponden coas principais ramas da Filosofía.

Outro aspecto tido en conta no deseño da programación foi a especificidade do noso centro educativo, o seu entorno e as características do alumnado. A presente programación desenvólvese para o IES San Paio de Tui, un centro ubicado nun entorno semiurbano e cun número medio-elevado de alumnos e alumnas. Maioritariamente o alumnado procede de familias traballadoras de clase dende media-baixa a media-alta. Os grupos de primeiro de Bacharelato están compostos por entre 20 e 30 alumnos en todos os casos e repártense entre os dous membros do departamento.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Adquirir unha perspectiva global, sistémica e transdisciplinaria á hora de identificar problemas e formular cuestións fundamentais e de actualidade, analizando e categorizando os seus múltiples aspectos, distinguindo o máis substancial do accesorio, e integrando información e ideas de distintos ámbitos disciplinares, desde a perspectiva fundamental da filosofía, para recoñecer a radicalidade e transcendencia de tales cuestións, así como a necesidade de afrontalas para desenvolver unha vida reflexiva e consciente de si, e para tratar estes problemas complexos de modo crítico, creativo e transformador.	2-3				12-40	1-3-4		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Buscar, xestionar, interpretar, producir e transmitir correctamente información relativa a cuestións filosóficas, a partir da análise e interpretación de textos e outras formas de expresión filosófica e cultural, do emprego contrastado e seguro de fontes, o uso e análise rigoroso destas, o emprego de procedementos elementais de investigación e comunicación, e o uso e valoración adecuada de argumentos e estruturas argumentais para apreciar distintos tipos de discurso, desenvolver unha actitude indagadora, autónoma, rigorosa e creativa no ámbito da reflexión filosófica, e evitar así modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	1-2-3-5		1	1-3	40	3	3	
OBX3 - Practicar o exercicio do diálogo filosófico de maneira rigorosa, crítica, tolerante e empática, interiorizando as pautas éticas e formais que este require, mediante a participación en actividades grupais e a través da formulación dialóxica das cuestións filosóficas, para promover o contraste e intercambio de ideas e o exercicio dunha cidadanía activa e democrática.	1-5		1		31	2-3		1-32
OBX4 - Recoñecer o carácter plural das concepcións, ideas e argumentos arredor de cada un dos problemas fundamentais da filosofía, comprendendo as principais ideas e teorías filosóficas das máis importantes pensadoras e pensadores, mediante a análise crítica e dialéctica das diversas teses relevantes e dos problemas fundamentais aos que estas responden, para xerar unha concepción complexa e non dogmática das devanditas cuestións e ideas e formarse unha visión rigorosa e persoal do que significa a filosofía, da súa riqueza e influencia cultural e histórica, e da súa achega ao patrimonio común, promovendo así unha actitude aberta, tolerante e comprometida coa resolución racional e pacífica dos conflitos.	2-5					1-2-3		2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que é a Filosofía?	Especificidade da Filosofía e problema mesmo da súa definición, características, ramas e principais períodos históricos.	15	15	X		
2	Lóxica	Conceptos e a súa definición, proposicións, argumentos. Lóxica formal: siloxismos, formalización, táboas de verdade etc. Lóxica informal: argumentación, falacias, bieses etc.	18	20	X		
3	Coñecemento e realidade	Problema da realidade e o seu coñecemento, diferenza entre aparencia e realidade, unidade e pluralidade, corpo e mente, determinismo e libre arbitrio; empirismo e racionalismo, teorías sobre a verdade.	15	15		X	
4	O ser humano	A cuestión da natureza humana e o debate entre natureza e cultura. Orixes evolutivas do ser humano. Cultura e Historia.	18	20		X	
5	Ética e Política	O feito ético-político. Diferenza entre ética, política, moral e dereito. Liberdade, xustiza e teorías éticas e políticas.	18	20			X
6	Estética	O feito estético. Beleza, gosto, arte. Teorías estéticas.	16	15			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que é a Filosofía?	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como por estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.	PE	50
CA1.5 - Xerar unha concepción complexa e non dogmática do que supón a filosofía como saber fundamental, crítico e universal, distinguíndoo doutros saberes e actividades humanas, e valorando a súa vixencia no momento actual, comprendendo os pensamentos sobre o momento actual como froito dun proceso dinámico e sempre aberto de reflexión e diálogo filosófico.	Demostra unha comprensión xeral das características fundamentais da Filosofía en relación co conxunto do saber, así como das súas ramas e épocas históricas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa, e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Entende a relevancia dos contextos sociais, políticos e culturais para o desenvolvemento do pensamento a través da Historia e na época actual.		
CA1.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.		
CA1.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.	TI	50
CA1.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A reflexión filosófica sobre a propia filosofía. O problema filosófico da definición de filosofía. - Características da filosofía.

Contidos

- Concepcións da filosofía.
- A tradición filosófica.
- Breve síntese das grandes épocas históricas da filosofía.
- A variedade de intereses, temas e perspectivas empregadas no facer filosófico.
- As ausencias de colectivos e as posibles discriminacións que cuestionan a tradición.
- Filosofía e condición social: a discriminación social.
- Filosofía e xénero: a discriminación da muller na historia da filosofía.
- Filosofía e eurocentrismo: a discriminación étnico-cultural.
- A filosofía como saber.
- A filosofía como experiencia humana. A necesidade humana de lle dar sentido racional á realidade, ás nosas accións e ao noso ser social.
- Filosofía e infancia: a infancia como momento propicio para a experiencia filosófica.
- Comparación con outros campos do saber: mitoloxía, relixión, ciencia, saber común, razón poética.
- As grandes subdisciplinas da filosofía: os saberes filosóficos tradicionais.
- Os métodos da filosofía.
- O traballo filosófico.
- Uso e análise crítico de fontes.
- O traballo con textos filosóficos: comprensión e interpretación.
- O traballo con materiais non filosóficos: a identificación de problemas filosóficos.
- A argumentación sólida como base do pensamento e o diálogo filosóficos.
- A investigación e a disertación filosóficas.
- O sentido da filosofía no século XXI.
- Sentido e finalidade da filosofía.
- A vixencia da reflexión filosófica ante os retos do século XXI.
- Novos temas e áreas actuais de investigación filosófica.

UD	Título da UD	Duración
2	Lóxica	20

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como por estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.		
CA2.7 - Comprender e apreciar a importancia da solidez e validez das formas argumentativas, a partir da súa análise tanto formal como informal, e identificar as falacias e os nesgos que se poden encontrar en textos ou documentos pertencentes a ámbitos culturais diversos, como usos argumentativos ilexítimos, explicando a natureza ou mecanismo das devanditas falacias e nesgos.	Comprender e construír fórmulas lóxicas simples, dominar os criterios básicos de boa argumentación e recoñecer os principais tipos de falacias.	PE	50
CA2.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.		
CA2.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.	TI	50
CA2.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O razoamento e a argumentación. - A argumentación formalmente válida: a lóxica formal. Simbolización, táboas de verdade, e dedución natural da lóxica proposicional. - A argumentación informal. - A argumentación incorrecta: falacias e nesgos cognitivos.

UD	Título da UD	Duración
3	Coñecemento e realidade	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como pór estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.	PE	50
CA2.5 - Tomar consciencia da riqueza e influencia do pensamento filosófico sobre a realidade e a existencia, e outros problemas metafísicos, identificando e analizando as principais ideas e teorías filosóficas en textos ou documentos pertencentes a ámbitos culturais diversos, así como poñéndoas en relación con experiencias, accións ou acontecementos comúns e de actualidade.	Demostrar un coñecemento básico das diversas conceptualizacións e os diferentes problemas da Metafísica.		
CA2.6 - Abordar desde distintas perspectivas e disciplinas o problema filosófico do coñecemento en xeral e do coñecemento científico e tecnolóxico en particular, identificando e analizando de xeito crítico, complexo e rigoroso as ideas e teorías filosóficas que algunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia propuxeron para interpretaralo, a través da análise comparativa dos argumentos, principios, metodoloxías e enfoques das devanditas teses e teorías.	Demostrar un coñecemento básico das diversas conceptualizacións e os diferentes problemas da Epistemoloxía.		
CA2.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.	TI	50

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA2.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.</p>	<p>Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.</p>		
<p>CA2.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.</p>	<p>Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.</p>		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O problema filosófico do coñecemento. - Definición, posibilidade e límites do coñecemento. - A teoría do coñecemento: racionalismo, empirismo e outras teorías. - A verdade como obxectivo do coñecemento. - As teorías da verdade. - O fenómeno da desinformación e a «posverdade». - O saber científico: definición, demarcación e metodoloxías científicas. A filosofía da ciencia: natureza, problemas e límites do coñecemento científico. - A dimensión social e política do coñecemento. - O papel da muller na ciencia e nos outros saberes. - Coñecemento e interese. - Saber e poder.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A tecnociencia contemporánea. - O problema metafísico do real. - Aparencia e realidade. As realidades virtuais. - Unidade e pluralidade. - Categorias e modos de ser. - Entidades físicas e obxectos ideais: o problema dos universais. - O problema filosófico do tempo e do cambio. - O problema mente-corpo desde a Idade Moderna á intelixencia artificial. - O problema do determinismo. Necesidade, azar e liberdade. - O problema filosófico da existencia de Deus. - Teísmo, ateísmo e agnosticismo.

UD	Título da UD	Duración
4	O ser humano	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como pór estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.	PE	50
CA1.6 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.	Demostra unha comprensión xeral das características fundamentais do ser humano en relación co conxunto dos seres vivos, así como das súas particularidades como un ser cultural e histórico. Mostra unha comprensión xeral do debate entre natureza e cultura, así como a súa relevancia.		
CA1.7 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa, e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Entende a relevancia dos contextos sociais, políticos e culturais para o desenvolvemento do debate en torno ao ser humano a través da Historia e na época actual.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.		
CA1.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.	TI	50
CA1.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O ser humano como suxeito da experiencia filosófica e como obxecto principal da reflexión filosófica. - As grandes concepcións filosóficas sobre o ser humano. - A filosofía e a existencia humana. - O debate sobre a xénese e a definición da natureza humana. - A especificidade natural do Homo sapiens. - Os condicionantes históricos, sociais e culturais que nos fan ser como somos. - Personalidade e identidade persoal. - A estrutura psicosomática da personalidade.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Ámbitos do psiquismo: sensibilidade, emotividade, desexos, volición e facultades cognitivas. - Consciencia e linguaxe. - O problema da identidade persoal: tipos e modos de identidade. - Máis alá dos límites humanos. A especulación sobre o transhumanismo.

UD	Título da UD	Duración
5	Ética e Política	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como pór estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.		
CA3.5 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.	Demostrar unha comprensión xeral das características fundamentais do ser humano en relación ás cuestións da liberdade e a razón práctica, tanto no aspecto individual canto no colectiva. Distinguir Mostra unha comprensión xeral dos debates en torno ao ben e a xustiza.	PE	50
CA3.6 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Entender a relevancia dos contextos sociais, políticos e culturais para o desenvolvemento do debate en torno aos distintos debates normativos nos seus diferentes niveis. Aplicar os conceptos e teorías traballados para a análise de casos concretos de dilemas ou debates contemporáneos.		
CA3.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.	TI	50

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA3.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.</p>	<p>Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.</p>		
<p>CA3.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.</p>	<p>Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.</p>		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O feito ético e a razón práctica. - Separación entre ética, moral e dereito: racionalidade ética, conciencia moral e lexitimidade política. - A liberdade como condición para o diálogo ético e o xuízo moral. - Metaética e ética normativa. - Cognitivismo ético fronte ao emotivismo e o intuicionismo. - Formalismo ético fronte a materialismo ético. - Universalismo e relativismos éticos. - Ética do coidado: necesidade de igualdade efectiva de dereitos entre mulleres e homes. - Éticas aplicadas. - A valoración das accións á marxe da moral: alén do ben e do mal. - Problemas éticos actuais. - A guerra, o terrorismo e outras formas de violencia.

Contidos

- As desigualdades e a pobreza.
- A discriminación e o respecto polas minorías.
- Problemas ecosociais e medioambientais.
- Os dereitos humanos e a posibilidade dunha ética universal de mínimos: entre a ética e o dereito.
- Orixe, lexitimidade e vixencia.
- Xeracións dos dereitos humanos.
- Os dereitos da infancia.
- Dereitos dos animais.
- O ser humano como animal político.
- Os fundamentos da organización social e do poder político: naturalismo, iusnaturalismo e contractualismo.
- Definición do político: legalidade e lexitimidade.
- Os principios políticos fundamentais: igualdade e liberdade; individuo e Estado; traballo, propiedade e distribución da riqueza.
- O debate político contemporáneo: liberalismo, utilitarismo e comunitarismo.
- Cidadanía e Estado de benestar.
- Xustiza e democracia.
- A xustiza como problema filosófico.
- A reflexión filosófica sobre a democracia.
- Ideais, utopías e distopías.
- Os movementos sociais e políticos.
- O feminismo e a perspectiva de xénero.

UD	Título da UD	Duración
6	Estética	15

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Identificar o tema e as ideas principais de textos de diverso tipo, así como por estes en relación con outros textos ou coñecementos relevantes.	PE	50
CA3.7 - Desenvolver a sensibilidade e a comprensión crítica da arte e outras manifestacións e actividades con valor estético mediante o exercicio do pensamento filosófico sobre a beleza e a creación artística, contribuíndo así á educación dos sentimentos e ao desenvolvemento dunha actitude reflexiva con respecto á linguaxe e sentido das imaxes, e xerando un adecuado equilibrio entre o aspecto racional e emotivo na consideración destes problemas filosóficos do ámbito da estética, a través da reflexión expresa arredor da arte, e doutras actividades ou experiencias con valor estético, e a análise do papel das imaxes e a linguaxe audiovisual na cultura contemporánea.	Demostrar un coñecemento básico das diversas conceptualizacións e os diferentes problemas da Estética.		
CA3.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Elaborar a propia perspectiva sobre problemas complexos e trazar relacións cos coñecementos adquiridos na materia ou noutros campos do saber.	TI	50
CA3.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Desenvolver análises propias de textos ou cuestións filosóficas, utilizando fontes de información de forma crítica, argumentando as propias ideas de xeito estruturado e fundamentado, así como expresando as súas ideas con corrección tanto oralmente canto por escrito.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Advertir a diversidade de formas de ver os problemas filosóficos indicando semellanzas e diferencias entre elas, de forma crítica e construtiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Definición, ámbitos e problemas da estética: arte, beleza e gusto. - Teorías sobre a beleza e a arte. - Teorías clásicas e modernas sobre a beleza e a arte. - Teorías e problemas estéticos contemporáneos. - A relación do estético con outros ámbitos da cultura: a reflexión sobre a imaxe e a cultura audiovisual. - A estética e as súas implicacións filosóficas coa ética e a política. - Ética e estética. - O papel político da arte.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Coa finalidade de que o alumnado alcance unha actitude crítica e reflexiva, debe ser dotado das ferramentas necesarias para a expresión do propio pensamento. O esquema ensino-aprendizaxe que se utilizará persegue este obxectivo ao colocar a aprendizaxe dos conceptos en íntima relación coa actividade práctica de expresar as ideas persoais facendo uso das ferramentas de traballo intelectual tradicionalmente usadas no quefacer filosófico (comentario de texto, debate, disertación, valoración de dilemas morais...). O obxectivo fundamental será o de estimular o alumnado a pensar de xeito autónomo, aprendendo Filosofía á vez que filosofan e tratando de fundamentar o que digan ou escriba con autonomía e espírito crítico.

As orientacións metodolóxicas propostas a continuación apuntan para a potenciación e consolidación de competencias traballadas xa nas etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polo profesorado nesta materia deberán orientarse a:

- Potenciar unha autonomía progresiva, por parte do alumnado, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.
- Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, información e comunicación intelectual.
- Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se van adquirindo sexan aplicadas sucesivamente e á reflexión sobre a vida real.
- Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios.
- Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e esixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.

-Manter unha perspectiva histórica que permita rastrexar as orixes das cuestións filosóficas ou ideolóxicas sometidas a elaboración, análise ou debate.

-Ofrecer instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.

-Actuar seguindo pautas de estándares profesionais na esixencia do traballo individual e colectivo: puntualidade, dedicación, actitude, rendementos, seguimento das instrucións de traballo, resultados materiais e formais etc. Ao inicio de cada unidade didáctica expóranse os instrumentos de avaliación a aplicar e a súa ponderación. A continuación farase unha introdución a cada UD activando os coñecementos previos do alumnado. Despois, desenvolveranse as actividades e proxectos propios da UD cun resumo ou síntese final dos contidos e procesos presentado.

A materia deberá contribuír aos plans incluídos no Proxecto Educativo do centro como o Plan Lector ou o Plan TICs, tendo presente en todo momento a Programación Xeral Anual que redixida no inicio do curso.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Apontamentos e textos provistos polo profesorado
Aula virtual da materia
Computador ligado á internet, proxector, altifalantes

Cada sesión terá lugar nunha aula no centro cun computador ligado á internet e proxector con son. En cada aula serán usados os apuntamentos, textos, folios para escribir e os documentos necesarios para o desenvolvemento das dinámicas de ensino-aprendizaxe propostos na aula virtual da materia. A aula virtual na web do centro servirá como repositorio de materiais e como instrumento de comunicación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita que consistirá na lectura dun texto básico de filosofía con cuestións e un comentario crítico. Buscarase determinar tanto a comprensión lectora, expresión escrita como o grao de familiaridade cos conceptos filosóficos. Servirá para avaliar tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa capacidade na expresión escrita clara e rigorosa. Permirá adaptar os procesos de ensino aprendizaxe aos trazos específicos e individuais do alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	15	18	15	18	18	16	100
Proba escrita	50	50	50	50	50	50	50
Táboa de indicadores	50	50	50	50	50	50	50

Criterios de cualificación:

Os instrumentos en base aos cales se cualificará a materia divídense en probas escritas, traballos e actividade na aula, de acordo co seguinte peso relativo nas cualificacións:

- Proba escrita: 50%
- Traballos: 40%
- Actividade na aula: 10%

A nota media final do curso será a nota media das notas medias de cada unha das tres avaliacións.

En todas as probas e traballos será tida en conta a imprescindible corrección ortográfica, gramatical e de redacción. Tales erros lingüísticos e de forma que non afecten de xeito significativo a comprensión da tarefa realizada poderán ter un desconto asociado de até o 20% da súa cualificación.

Copiar anulará o exame ou traballo, correspondéndolle a cualificación de 0 puntos. Falar durante un exame sen autorización restará ata o vinte por cento do valor total da proba. Non presentarse a un exame ou proba suporá un cero na nota dese exame, salvedade feita do caso en que for presentado un xustificante médico de cita ou indisposición grave ou proba semellante dun deber inescusábel (non será xustificación suficiente, logo, unha simple nota asinada polos tutores legais).

A cualificación consignada nas avaliacións trimestrais, así como a do final do curso na convocatoria ordinaria, serán o resultado de redondear a nota media á unidade máis próxima. Por tanto, as notas medias con decimais inferiores a 0,50 serán aproximadas á unidade inferior (6,49 redondea a 6), encanto os decimais de 0,50 para cima serán aproximados á unidade superior (6,5 redondea a 7).

Para obter o nivel de suficiencia mínima (5 puntos, suficiente), tanto nas avaliacións trimestrais, canto na avaliación final, será preciso cumprir os seguintes requerimentos:

- Realizar todas as probas escritas, quer na primeira vez indicada, quer como recuperación. Obter un mínimo de 4 puntos sobre o total de 10 na media das probas escritas.
- Entregar todos os traballos indicados en tempo e forma, quer na primeira data indicada, quer como recuperación. Obter un mínimo de 2,5 puntos sobre o total de 10 na media dos traballos.

En caso de non seren cumpridos ambos estes requerimentos, a cualificación máxima será de 4 puntos.

Criterios de recuperación:

Se se obtiver unha cualificación insuficiente (menos de 5 puntos) nalgún dos traballos ou probas escritas, existirá a posibilidade de optar á recuperación. O profesor indicará unha nova data de entrega dos traballos ou unha nova data para a realización dunha nova proba escrita.

Se se obtiver unha cualificación insuficiente (menos de 5 puntos) na avaliación final ordinaria, o alumnado suspenso poderá presentarse a unha avaliación extraordinaria, a cal terá a forma dunha proba escrita de todos os estándares do curso.

En todas as probas e traballos será tida en conta a imprescindible corrección ortográfica, gramatical e de redacción. Tales erros lingüísticos e de forma que non afecten de xeito significativo a comprensión da tarefa realizada poderán ter un desconto asociado de até o 20% da súa cualificación.

Copiar anulará o exame ou traballo, correspondéndolle a cualificación de 0 puntos. Falar durante un exame sen autorización restará ata o vinte por cento do valor total da proba. Non presentarse a un exame ou proba suporá un cero na nota dese exame, salvedade feita do caso en que for presentado un xustificante médico de cita ou indisposición grave ou proba semellante dun deber inescusábel (non será xustificación suficiente, logo, unha simple nota asinada polos tutores legais).

A cualificación consignada na avaliación extraordinaria serán o resultado de redondear a nota obtida no exame á unidade máis próxima. Por tanto, as notas medias con decimais inferiores a 0,50 serán aproximadas á unidade inferior (6,49 redondea a 6), encanto os decimais de 0,50 para cima serán aproximados á unidade superior (6,5 redondea a 7).

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Terase en conta o Plan de Reforzo (artigo 51 da Orde do 8 de Setembro 2021 de atención á diversidade). O plan deberá ser elaborado polo profesorado que imparte a materia baixo directrices do departamento co coñecemento da titora ou titor. O plan deberá ter como referentes os obxectivos da materia e adquisición de competencias. Será realizada ao alumnado unha proposta de traballo completa e individualizada na que se desenvolvan os criterios mínimos exixibles en cada unidade didáctica.

O departamento de Filosofía propón na aula virtual un plan de traballo con expresión dos contidos mínimos exixibles e as actividades recomendadas. Os instrumentos de avaliación a empregar serán unha combinación de cuestionarios

e outras tarefas a realizar polo/a alumno/a a partir dos apuntamentos facilitados polo profesorado. No caso de non superar cun mínimo de suficiente (5) as tarefas encomendadas durante o curso, o alumnado será convocado a unha proba final que se adecuará ás datas previstas para a ABAU e que versará sobre a totalidade dos contidos. Neste caso a cualificación estará composta exclusivamente polo resultado da proba final proposta. En todas as tarefas escritas encomendadas ou probas escritas será tida en conta a imprescindíbel corrección ortográfica, gramatical e de redacción. Tales erros lingüísticos e de forma que non afecten de xeito significativo a comprensión da tarefa realizada poderán ter un desconto asociado de até o 20% da súa cualificación. Copiar anulará a tarefa escrita ou proba escrita, correspondéndolle a cualificación de 0 puntos. Falar durante un exame sen autorización restará ata o vinte por cento do valor total da proba. Non presentarse a un exame ou proba suporá un cero na nota dese exame, salvedade feita do caso en que for presentado un xustificante médico de cita ou indisposición grave ou proba semellante dun deber inescusábel (non será xustificación suficiente, logo, unha simple nota asinada polos tutores legais). A cualificación consignada, en calquera dos casos, será o resultado de redondear a nota media á unidade máis próxima. Por tanto, as notas medias con decimais inferiores a 0,50 serán aproximadas á unidade inferior (6,49 redondea a 6), encanto os decimais de 0,50 para cima serán aproximados á unidade superior (6,5 redondea a 7).

6. Medidas de atención á diversidade

Non se pode fomentar un proceso de aprendizaxe ensinanza da Filosofía sen individualizalo a cada alumnado. Neste sentido as medidas de atención a diversidade son actuacións, estratexias e/ou programas destinadas a proporcionar resposta ás necesidades educativas do alumnado (artigo 7 decreto 229/2011, da lei orgánica 2/2006 de 3 maio). Na avaliación previa e en coordinación coa xunta de avaliación e o departamento de orientación serán desenvolvidas as seguintes medidas no caso de seren precisas:

ORDINARIAS: Facilitan a adecuación do curriculum sen alteracións significativas dos obxectivos, contidos nin dos Criterios de avaliación. Dan resposta as diferenzas en competencias, motivación, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe. Sinalamos as seguintes:

- 1) Adaptación da xestión da aula ás características concretas do alumnado, de xeito a favorecer o acceso aos recursos e á convivencia.
- 2) Adecuación da programación ao alumnado e circunstancias do seu entorno. Logo de identificadas as barreiras (accesibilidade física, sensorial, cognitiva e emocional) serán deseñadas actividades partindo dos principios do deseño universal de aprendizaxe para que as aprendizaxes sexan accesíbeis.
- 3) Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, disponibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario etc. Serán aplicadas as propostas recollidas nos planos, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.
- 4) Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan cedo como foren detectadas dificultades no progreso do alumnado.
- 5) Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

EXTRAORDINARIAS. Deseñadas para atender necesidades específicas de apoio que requirían modificacións significativas do curriculum ou supoñan unha modificación organizativa ou ben do xeito de acceder ao curriculum ou da modalidade de escolarización. Serán aplicadas cando as ordinarias sexan insuficientes ou se demostren esgotadas. Son casos nos que hai barreiras singificativas para conseguir os obxectivos da aprendizaxe axeitadas ao seu desenvolvemento (atraso madurativo, trastornos do desenvolvemento relacionados coa linguaxe e/ou comunicación, descoñecemento da (s) lingua(s) de aprendizaxe, vulnerabilidade socio educativa ou polas altas capacidades entre outras).

(1) Flexibilización da duración do período de escolarización na etapa do Bacharelato. Dirixido a alumnado con altas capacidades intelectuais ou alumnado con necesidades educativas especiais.

(2) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro. O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

En colaboración co titor e o departamento de orientación farase unha planificación e desenvolvemento de actuacións destinadas ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe. A avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

A materia de Filosofía é un instrumentos chave na consecución dos elementos transversais recollidos na lexislación. Ao promover o espírito crítico para adquirir ferramentas teóricas e prácticas no uso autónomo da razón do alumnado contribúe explícitamente, como se vén especificando en tódolos apartados da programación, nesta transversalidade. A educación emocional en valores democráticos, respectuos coa diversidade e consciente da discriminacións (eurocentrismo, machismo, racismo...) cunha metodoloxía de traballo en grupos e por proxectos será a clave. A filosofía fundaméntase en textos e nas ferramentas de lectura e comentario crítico dos mesmos.

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Serán fomentadas a igualdade de xénero, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual; a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

- Será promovida a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

- Serán a evitar os comportamentos, os estereotipos e os contidos machistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Olimpiada Filosófica	Posibilidade de presentación do alumnado á Olimpiada Filosófica na categoría de Disertación Filosófica, Fotografía ou Video a determinar.	X		
Día Mundial da Filosofía	Actividades destinadas a conmemorar e celebrar no centro o Día Mundial da Filosofía en novembro.	X		
Presentación de libros	Ao longo do curso, procurarase contactar con autoras e autores de libros de temática relacionada cos contidos da materia, de xeito a promover e dinamizar a lectura.		X	X

Observacións:

O departamento de Filosofía propón estas actividades como posibilidade, considerando a programación un instrumento aberto que permite adxuntar outras no futuro, que serán recollidas nas actas das reunións correspondentes.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
7. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos etc.
8. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación.
9. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.
Metodoloxía empregada
4. Adecuación da secuencia de traballo na aula.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
5. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.
Medidas de atención á diversidade
6. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
Clima de traballo na aula
10. Adecuación dos desenvolvementos dos contidos ao ritmo de aprendizaxe do alumnado.

Descrición:

Cada indicador valorarase nunha escala do 1 ao 4, indicando o 1 a menor consecución e o 4 a maior. Os resultado desta avaliación poñerase en coñecemento na reunión do departamento para poder incorporar melloras en vindeiros cursos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Será feito un seguimento regular da programación didáctica, co obxectivo de levar un control adecuado do desenvolvemento das unidades didácticas e así poder realizar as modificacións acaídas no proceso de ensino aprendizaxe. Estes seguimentos serán realizados por cada docente de xeito individual e serán postos en común nas reunións de departamento.

Neste seguimento terase especialmente en conta:

1. Se as sesións e calendarización previstas por UD foron as suficiente..
2. O grao de cumprimento do desenvolvemento das UD.
3. Propostas de mellora.
4. Concreción das propostas de mellora para materializar en cursos vindeiros.

9. Outros apartados